

Op veel tierlantijntjes kan de 120-koppige aberdeen angusveestapel van Natuurpunt niet rekenen. Zelfredzaamheid was leidend in de keuze van het ras. Jos Jaspers uit het Limburgse Koersel neemt al bijna twintig jaar het beheer van de kudde voor zijn rekening.

Jos Jaspers: 'We proberen zo goed mogelijke condities voor de dieren te scheppen, maar finaal is het hier "struggle for life"'

De regen deert hen niet. Zich van geen koude bewust graast de kudde aberdeen angusdieren van VZW Natuurpunt rustig verder in het natte winterse weer. Het natuurgebied rondom de Zwarte Beek is al jaren hun thuishaven. 'Ze blijven jaarrond buiten', zegt Jos Jaspers over zijn vleesdieren. Jos Jaspers (54) uit het Limburgse Koersel, een deelgemeente van Beringen, is samen met zijn terreinploeg verantwoordelijk voor de verzorging van de kudde. Jaspers verwijst meteen naar de extensieve omgang met het vee. 'De dieren staan ten dienste van de natuur. Ze zijn er voor de

gronden. Op de winterlocaties beschikken twee groepen van zestig dieren telkens over zeven hectare. In het weideseizoen krijgen de dieren toegang tot meerdere percelen van samen ruim 200 hectare.'

Aandacht voor aberdeen angus

Dat het aantal met 120 voor een dergelijke oppervlakte beperkt lijkt, onderkent ook Jos Jaspers. 'We streven ernaar om maximaal één dier per twee hectare te houden. Dat lijkt ons een goed gemiddelde. Veel hangt vanzelfsprekend af van de voedzaamheid van de bodem en

dent. 'De zelfredzaamheid van de dieren was voor ons de belangrijkste overweging bij de opstart van het project in 1988. Die zelfredzaamheid is er bij oude Engelse rassen echt ingefokt. Het is een robuust en hoornloos vleesras. Deze koeien kunnen tegen een stootje.' De grondvesten van de fokkerij legde Natuurpunt met drie angusdieren aan-

Aberdeen angus, jaarrond buiten in de natuur met enkel een schuilhok

staat de jonge generatie te smullen van het hooi in het kleine schuilhok. In barre tijden krijgt het angusvee volop hooi bijgevoerd. 'Het gaat om zelfgewonnen hooi van de zomerperiode', zegt Jaspers. 'Ze moeten het daarmee doen. Hier geldt eigenlijk het principe "struggle for life". Wij proberen zo goed mogelijke condities te scheppen voor de dieren, maar dat moeten ze finaal wel zelf verwezenlijken.'

De pasgeboren en jonge kalveren moeten het van meet af aan buiten redden. 'Zolang een pasgeboren kalf droog kan liggen, gaat het goed. Als het in de winter nat is, dan gaat het fout.' Tussenkost van de mens beperkt zich tot een strikte planning in het afkalfpatroon. 'Door de stier weg te halen, vermijden we kalvingen in november en december. Dat zijn vaak de moeilijkste maanden voor pasgeboren kalveren.' Als het alsnog fout gaat, bestaat er een noodscenario, geeft de natuurbeheerder aan. 'Dan grijpen we in. Verderop ligt een boerderij van Natuurpunt waar de zorgenkindjes terecht kunnen.'

Op het gebied van ziektebeheersing grijpen de natuurbeheerders het liefst zo weinig mogelijk in. 'Bij het begin van de winterperiode worden alle dieren ontwormd en wordt er bloed getapt omdat dat wettelijk verplicht is', haalt Jos Jaspers aan. 'Maar we hebben zelden of nooit ziekteproblemen. En als dat wel een keer voorvalt, dan gaat het vaak over problemen met rundergriep.' Kopergebrek komt eveneens frequenter voor. Jaspers wijst op de nulbemesting. 'Lange tijd gaven we de dieren likem-

mers. Sinds we niet langer gebrekssymptomen zien, zijn we daarmee gestopt.'

Niet zelfbedruipend

De geringe tussenkomst van menselijke hand maakt taken zoals oormerken aanbrengen, bloed tappen en ziektebehandelingen tot arbeidsintensieve klussen. 'De dieren zijn hun vrijheid gewend en zijn daarom niet handmak. Vooral bij de kalveren moeten we zorgen dat we op tijd de oormerken erin krijgen. Tot een leeftijd van drie dagen gaat het prima, tot zeven dagen kan nog net.' Voor de oudere runderen zijn er voldoende mogelijkheden. 'De overdekte eetruimte is voorzien van een zelfsluitend voerhek en we hebben ook een vangkraal.'

Bij het inbrengen van oormerken worden de stierkalveren meteen os gemaakt. Na hun vetmestperiode vertrekken de mannelijke runderen naar het slachthuis. 'De afzet van het vlees gebeurt via Veeakker', illustreert Jaspers het markttraject. Toch is het begrazingsproject ondanks de vleesafzet niet zelfbedruipend. 'Dit vleesras levert lang niet zoveel eerstekeusvlees op. Omdat de dieren hun energie uit een minder voedzaam milieu moeten halen krijg je meer minderwaardig vlees.'

Net als de talrijke vrijwilligers kijkt Jaspers met groot plezier tegen de zorg voor de veestapel aan. 'Dit is zonder meer het leuke deel van onze job in het natuurbeheer. De dieren brengen leven in de brouwerij.'

Annelies Debergh

Zelfredzame angus

Jos Jaspers: 'Dieren houden voor de natuur, niet voor het vlees'

begrazing en niet voor de vleesproductie. Die functie is bijkomstig.' Het reservaat, dat de 120 dieren herbergt, omvat ongeveer 1200 hectare. 'Dan zijn de bossen, heide- en moerasgebieden meegeteld', nuanceert Jaspers de grote omvang van de regio. 'Onze dieren krijgen niet de volle toegang tot al die

de grasgroei van de percelen. We proberen de beweiding op de natuur af te stemmen. Zo vermijden we overmatige begrazing als er veel vogels op de grond broeden.'

Waarom precies de zwarte koeien van het ras aberdeen angus de kans kregen in dit gebied lijkt voor Jos Jaspers evi-

gekocht op het domein van het kasteel van Hex. Door een aantal schenkingen kwam de organisatie vrij snel op zeven koeien uit. 'Uit die basis zijn we langzaam doorgegroeid naar de huidige veestapel. De kudde is veel groter geweest. Ooit hadden we er 200.'

Dat aantal bleek te hoog gegrepen. 'We

kwamen zowel tijd als middelen tekort om voor zoveel dieren te kunnen zorgen', legt de natuurbeheerder uit. Om de kudde beter in de hand te houden, is gedurende twee jaar voor een kalverstop gekozen. Inmiddels is de veestapel wel weer van mannelijk en daarmee jong bloed voorzien. 'Een kalverstop is een tijdelijke oplossing. Op een gegeven moment moet je ook weer kiezen voor vernieuwing in de groep.'

Hoewel het aberdeen angusras op wereldniveau sterk verspreid is, heeft de natuurorganisatie vaak moeite met het vinden van een gepaste stier. 'Het ras is amper te vinden in onze streken. De eerste twee fokstieren vonden we in Vlaanderen. De laatste hebben we uit Nederland gehaald. En nu zijn we alweer gestart met de zoektocht naar een opvolger. Het is en blijft zoeken naar stieren.'

Vechten om te leven

Terwijl de doorwinterde generatie zich een weg door het natte weiland baant,

Hoornloosheid voordeel in de omgang met aberdeen angus

